

Sobre les referències a Societat Civil Catalana efectuades en el programa *El matins* (TV3), en la seva emissió de l'1 de juliol de 2014

Fets

1. Amb data 17 de juliol de 2014 va tenir entrada al Consell de l'Audiovisual de Catalunya una queixa per correu ordinari (Q50/2014), signada pel senyor Josep Ramon Bosch i Codina, president de Societat Civil Catalana, en relació amb el programa *Els matins*, en la seva emissió de l'1 de juliol de 2014.

2. La queixa es refereix a diferents intervencions de les persones participants en la tertúlia del programa de referència, en relació amb la recepció de representants de Societat Civil Catalana per part del president de la Generalitat, el 30 de juny d'enguany.

3. En síntesi, l'escrit de queixa afirma el següent:

- En primer lloc, assenyala que "[...] La tertulia carecía de la más mínima pluralidad [...]", atès que, segons diu "[...] todos [els participants a la tertúlia] criticaron a Societat Civil Catalana, manifestaron su posición favorable a la consulta e, incluso, llegaron a negar que existiera el derecho a oponerse a su celebración (Marta Alòs) [...]". I continua assenyalant que "[...] esta falta de pluralidad no es acorde con las obligaciones que se establecen con carácter general para los medios de comunicación audiovisual y, en concreto, para los que son de titularidad pública [...]".

- En segon lloc, a propòsit de la qualificació de Societat Civil Catalana com a *quinta columna*, l'escrit de queixa associa a aquesta expressió determinades conclusions: 1) "[...] Confirma la falta de pluralismo de la tertulia, ya que presenta a Societat Civil Catalana no como un participante más en el debate político catalán, sino como representante de un enemigo externo [...]"; 2) Aprecia "[...] Una vulneración del derecho al honor [...]", atès que al seu parer, la qualificació de *quinta columna* "[...] no puede ser considerado más que como vejatorio y, por tanto, inadmisible en los límites más amplios de la libertad de expresión [...]"; 3) "[...] Vulnera las previsiones relativas al servicio público audiovisual de Cataluña previstas en el art. 26.3.g) de la Ley 22/2005 [...]", atès que, segons afirma, "[...] el negar el derecho a la discrepancia y calificar a quien la practica de enemigo (o, peor, de actuar al servicio del enemigo) no favorece la convivencia cívica [...]"; i 4) En relació amb l'actitud dels tertulians i, especialment, de la persona moderadora de la tertúlia, apunta que "[...] la moderadora afirma que [...] existe un derecho a la discrepancia, los tertulianos niegan tal extremo [...]. Esta explícita negación de la posibilidad de discrepar sobre este punto no es atajada ni cuestionada por la moderadora o los tertulianos [...]".

- En darrer terme, la queixa conclou que la tertúlia vulneraria el Llibre d'estil de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, SA (CCMA) que, en el seu punt 2.1.1.6.4 estableix que "[...] procurem que en les tertúlies estigui representada la diversitat social i professional del nostre país [...] és responsabilitat de la persona que condueix la tertúlia que els participants tinguin en tot moment un comportament respectuós i que l'exposició de les seves idees no sigui insultant o contrària als valors de la convivència [...]".

4. Vist l'informe de l'Àrea Jurídica, que es reproduïx en la seva literalitat.

[...]

Consideracions jurídiques

Primera. Sobre la qualificació de *quinta columna* a Societat Civil Catalana. Possible vulneració del dret a l'honor

L'entitat Societat Civil Catalana fonamenta la seva queixa en el comentari de la senyora Marta Alòs, en la tertúlia del programa *El matins* (edició del proppassat 1 de juliol), en què afirma que aquesta entitat "[...] no deixa de ser una quinta columna [...]". Davant aquesta manifestació, l'escrit signat pel president de Societat Civil Catalana diu, literalment, el següent:

"[...] Pues bien, la calificación como quinta columna supone alcanzar ese límite no amparado por la libertad de expresión. En el discurso de la señora Alós no hay ningún indicio de que emplee el término en sentido figurado, sino que insiste en que "Sociedad Civil Catalana" no es más que una quinta columna y que su actuación responde a una estrategia. Ciertamente, considerar que la actuación de "Sociedad Civil Catalana" refleja los intereses propios de un enemigo no explícitamente identificado no puede ser considerado más que como vejatorio y, por tanto, inadmisibles incluso en los límites más amplios de la libertad de expresión [...]".

Atesa la invocació d'una vulneració del dret a l'honor de Societat Civil Catalana, resulta obligat efectuar determinades consideracions sobre l'abast del dret a la llibertat d'expressió com a límit a l'exercici dels drets de les persones que reconeix la Constitució espanyola (CE) i, de manera particular, els drets fonamentals a l'honor, a la intimitat i a la pròpia imatge.

L'apartat 1 de l'article 18 de la CE garanteix el dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge com a manifestacions de la dignitat de la persona. I és, en concret, la Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge (LOPH), la que regula i desenvolupa aquest dret fonamental.

L'apartat 7 de l'article 7 LOPH estableix que tindrà la consideració d'intromissió il·legítima a l'honor "La imputació de fets o la manifestació de judicis de valor a través d'accions o expressions que de qualsevol manera lesionin la dignitat d'una altra persona i en menyscabin la fama o atemptin contra la seva pròpia estimació."

Així mateix, l'article 8 de la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya (LCA), incorpora la protecció dels drets fonamentals com un principi general en la regulació de la comunicació audiovisual de Catalunya i assenyala que "La prestació de serveis de comunicació audiovisual s'ha de basar en el respecte i la protecció dels principis, els valors i els drets fonamentals que reconeix la Constitució espanyola, en especial el dret a l'honor, el dret a la intimitat i el dret a la pròpia imatge. Aquest límit s'aplica tant als subjectes individuals com als grups socials dotats o no de personalitat."

Amb el present, que els drets a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge no són objecte d'aquesta anàlisi, la valoració de les afirmacions de l'escrit de queixa s'efectua, principalment, en el marc d'una eventual vulneració del dret a l'honor. En termes generals, cal assenyalar que, malgrat que tant les previsions constitucionals com les de la LOPH

qualifiquen el dret a l'honor com un valor que s'ha de referir a persones físiques individualment considerades, el dret a la pròpia estimació o al bon nom o reputació, deté una visió més àmplia. En efecte, és doctrina jurisprudencial consolidada (SSTC 214/1991, d'11 de novembre; 223/1992, de 14 de desembre; i 76/1995, de 22 de maig) la que entén que en relació amb les persones jurídiques es pot establir un àmbit de protecció de la seva identitat en el sentit de protegir, d'una banda, el desenvolupament de la seva finalitat, i de l'altra, les condicions per exercir l'activitat que realitzi.

La persona jurídica pot veure lesionat així el seu dret a l'honor mitjançant la divulgació de fets concernents a la seva entitat, quan se la difami o se la faci desmerèixer en la consideració aliena. En aquest cas, la persona jurídica afectada, encara que es tracti d'una entitat jurídica, no resta obligada a provar l'existència del dany patrimonial en els seus interessos, sinó que n'hi ha prou que es constati que hi ha una intromissió en l'honor de l'entitat i que aquesta intromissió no sigui legítima (STC 139/1995, de 26 de setembre).

D'altra banda, la lletra a de l'apartat 1 de l'article 20 de la CE estableix el dret "A expressar i difondre lliurement els pensaments, les idees i les opinions mitjançant la paraula, l'escriptura o qualsevol altre mitjà de reproducció", i afegeix l'apartat 4 del mateix precepte que aquestes llibertats tenen el seu límit "[...] especialment, en el dret a l'honor [...]".

A aquests efectes, és doctrina reiterada del Tribunal Suprem (per totes, STS de 18 de juliol de 2007), la que afirma que "[...] La libertad de expresión no es sólo la manifestación de pensamientos e ideas, sino que comprende la crítica de la conducta de otro, aun cuando sea desabrida y pueda molestar, inquietar o disgustar a aquel contra quien se dirige [...]". Ara bé, com ha clarificat el Tribunal Constitucional, l'abast de la llibertat d'expressió no és il·limitada, i en conseqüència resten fora del seu àmbit de la protecció "[...] las frases y expresiones ultrajantes u ofensivas, sin relación con las ideas u opiniones que se expongan, y por tanto, innecesarias a este propósito, dado que el art. 20.1 a) CE no reconoce un pretendido derecho al insulto, que sería, por lo demás, incompatible con la norma fundamental (SSTC 204/1997, de 25 de novembre, 134/1999, de 15 de juliol; 6/2000, de 17 de gener; 11/2000, de 17 de gener; 110/2000, de 5 de maig; 297/2000, de 11 de desembre; 49/2001, de 26 de febrer; i 148/2001, de 15 de d'octubre).

Situat en aquests termes el marc normatiu d'aplicació, el contingut de la queixa contraposa dos drets fonamentals: el dret a l'honor de Societat Civil Catalana, en la seva interpretació del prestigi social de l'entitat, i el dret a la llibertat d'expressió, en els comentaris de la tertuliana senyora Marta Alòs.

En concret, pel que fa a l'anàlisi de les intervencions de les persones que participen en la tertúlia, i de manera particular sobre l'opinió d'aquesta tertuliana en relació amb l'expressió "quinta columna", l'Informe efectuat per l'Àrea de Continguts del Consell assenyala el següent:

"[...] Respecte de l'opinió de Marta Alòs (amb l'assentiment de dues persones més, Marta Selva i Antonio Baños), en relació amb l'actuació pública de Societat Civil Catalana, que qualifica com a pròpia d'una "quinta columna":

s'efectua en el context d'unes intervencions bàsicament iròniques realitzades mitjançant un conjunt de referències figurades:

"la societat catalana s'havia fumat un porro" (Antonio Baños, en relació amb l'article esmentat de Joaquim Coll).

- o “la societat civil està malalta” (Antonio Baños opina sobre la que ell creu que és una concepció de Societat Civil Catalana)
- o “i no intenta donar-li cap pastilla” (Joan B. Culla, ironitzant sobre l’actitud de Societat Civil Catalana respecte del president de la Generalitat)
- o “anar a veure el cap dels malalts” (Antoni Baños, en relació amb l’entrevista de Societat Civil Catalana amb el president de la Generalitat i continuant amb la figura de la “societat malalta”)
- o “llarga tradició d’explicació psiquiàtrica dels problemes polítics catalans” (Antonio Baños, en referència a una línia de pensament que atribueix a Societat Civil Catalana)

- el concepte s’entén en el marc de la discussió política entre grups i partits partidaris i contraris a la celebració d’una consulta [...]”.

Per tal d’efectuar una ponderació correcta dels drets que entren en col·lisió, resulta obligat analitzar no només la posició jurisprudencial en la confrontació entre un i altre dret, sinó de manera particular, el significat de l’expressió “quinta columna”.

Tant la jurisprudència espanyola com l’adoptada pel Tribunal Europeu de Drets Humans són coincidents a l’hora de situar la llibertat d’expressió sobre el dret a l’honor “[...] por resultar esencial como garantía para la formación de una de una opinión pública libre, indispensable para el pluralismo político que exige el principio democrático [...]” (per a totes, STS d’11 de març de 2009); o com assenyala el TEDH “[...] puesto que así lo requieren el pluralismo, la tolerancia y el espíritu de apertura, sin los cuales no existe una sociedad democrática”. SSTEDH Handyside c. Regne Unit, de 7 de desembre de 1976; Castells c. Espanya, de 23 d’abril de 1992; Jersild c. Dinamarca, de 23 de setembre de 1994; i Fonts Bobo c. Espanya, de 29 de febrer de 2000.

Des d’aquesta concepció de la llibertat d’expressió com a condició necessària per a la formació d’una opinió pública lliure, indissolublement lligada al funcionament d’un estat democràtic, s’afirma l’existència d’un marge ampli d’irrellevància jurídica per als casos de “[...] exceso verbal [...]”, o d’expressions “[...] desafortunadas, poco elegantes o con cierta agresividad, incluyendo las que son objetivamente un tanto vejatorias o ciertamente hirientes [...]”. STEDH de 23 de maig de 1991, cas Oberschlick; SSTC 171/1990, de 12 de novembre; SSTS 20 octubre de 1999, 12 febrer del 2003, 6 juny del 2003, 19 juliol del 2006, 18 juliol del 2007, 21 juliol i 8 setembre del 2008 i 16 febrer del 2010.

A partir d’aquest plantejament general, cal apreciar si hi concorren circumstàncies particulars que puguin fer bascular el pes específic que s’atorga a la llibertat d’expressió:

- a) Si la informació o la crítica es projecta sobre una matèria d’interès general o sobre persones que exerceixin un càrrec públic o una professió de notorietat o projecció pública. En efecte, com ha assenyalat reiteradament el TC (per totes, STC 68/2008; SSTS 25 octubre 2000 14 de març de 2003; 19 juliol de 2004; 6 de juliol de 2009; i STS de 17 de setembre de 1997), “[...] La proyección pública se reconoce en general por razones diversas: por la actividad política, por la profesión, por la relación con un importante suceso, por la trascendencia económica y por la relación social, entre otras circunstancias. En suma, la relevancia pública o interés general de la noticia constituye un requisito para que pueda hacerse valer la prevalencia del derecho a la libertad de información y de expresión cuando las noticias comunicadas o las expresiones proferidas redunden en descrédito del afectado [...]”.

- b) Si les expressions ofensives s'han pronunciat en el curs d'una entrevista o d'una intervenció oral en un debat, o altrament, si han estat "[...] consignadas con el sosiego y la meditación que es presumible en quien redacta un escrito que se destina a su publicación [...]" SSTC 336/1993, de 15 de novembre; 78/1995, de 22 de maig; 3/1997, de 13 de gener; 20/2002 de 28 de gener.

En qualsevol cas, allò que no resulta discutit és que la llibertat d'expressió no pot emparar la difusió d'expressions o missatges insultants, insídies infamants o vexacions que provoquin objectivament el descrèdit (STC 216/2006, de 3 de juliol).

Un segon ordre de consideracions són les que fan referència al significat de l'expressió "quinta columna".

L'entitat Societat Civil Catalana circumscrigué l'expressió "quintacolumnista" al significat semàntic del mot, proporcionat per les definicions de la Real Academia Española de la Lengua i l'Institut d'Estudis Catalans. Diu l'escrit de queixa, en la seva transcripció literal, que «[...] Esta acusación implica considerar a "Sociedad Civil Catalana" como un "grupo organizado que en un país en guerra actúa clandestinamente en favor del enemigo" (diccionario de la RAE) o como "trabajo político i militar efectuado en el mateix territori de l'adversari" (Diccionario de l'Institut d'Estudis Catalans). Esto es, como agentes del enemigo exterior [...]».

La queixa no inclou altres possibles significats del terme, més enllà del seu sentit originari. Això no obstant, l'Informe de l'Àrea de Continguts, en una anàlisi del marc de referència en què es produeix l'expressió "quinta columna", conclou que "[...] s'efectua en el context d'unes intervencions bàsicament iròniques realitzades mitjançant un conjunt de referències figurades [...]".

Aquesta utilització figurativa o metafòrica del terme en el debat polític, social, cultural i, fins i tot, esportiu, és avui un recurs dialèctic o un recurs d'estil inqüestionable. Reproduïm, per tots, alguns fragments extrets dels mitjans de comunicació social (mitjans escrits):

- "Camps mantea a la oposición. [...] Camps [expresident de la Generalitat Valenciana] salió y le instó a dimitir para no afrontar más derrotas. Con la portavoz de Compromís, Mónica Oltra, que preguntó por la reciprocidad de las emisiones de TV3 y Canal 9, tampoco hubo concesiones por parte de Camps que la vino a tachar de quintacolumnista". (*El País*, 5 d'octubre de 2007)
- "El tratado de Lisboa: sin volver la vista atrás". [...] Los gobiernos van a tener un quintacolumnista en la Comisión [Europea] al nombrar al Alto Representante y acumular éste los cargos de vicepresidente de la Comisión y presidente del Consejo de Ministros de Asuntos Exteriores, sujeto a instrucciones de los gobiernos rompiendo la colegialidad e independencia de la Comisión". (*El Mundo*, 13 de desembre de 2017)
- "¿Podrá el erizo quijotesco con el zorro hamletiano? [...] ¿Un quintacolumnista en la cocina ideológica de Aznar? No, en este caso la explicación es tan sencilla como la vida misma: un profesor de universidad y diputado del PP casado con una profesora de universidad y diputada del PSOE, para ponerlo más difícil del PSC." (*El Mundo*, 3 de febrer de 2008)
- "¿Tiene Blesa un quintacolumnista en el juzgado de Elpidio [...] ¿Qué se malician los denunciantes? Sencillamente, que la tal MAR actúa como quintacolumnista de Blesa y coligen, asimismo, que la inmensidad de dinero pagado por el Banco de Florida adjunta otros beneficiarios que tienen nombres, apellidos y en su día gozaron de enorme poder en el suelo patrio". (*El Confidencial*, 13 de juliol de 2013)

- "Canarias: guerra fría en perspectiva. [...] Por su lado *Libération*, órgano oficial de la Unión Sindicalista de Fuerzas Populares (USFP), saca en su portada del martes 24 el Rifi al alrededor de una prospección a lo largo de las Canarias, recordando como de pasada tres informaciones de interés: una, que las autoridades autonómicas canarias lideradas por Paulino Rivero se oponen firmemente a toda prospección petrolífera hecha por España; dos y citando expresamente al diario quintacolumnista *El Día*, que las aguas canarias son marroquíes porque se encuentran en la zona económica exclusiva de Marruecos". (*La Provincia de las Las Palmas*, 26 de setembre de 2013)
- "El Atlético no teme al Real Madrid. [...] Mourinho retrasó tanto sus tropas que el empate le sorprendió en una filigrana de atrás hacia adelante, fruto del quintacolumnista Juanfran, que repetiría la treta del tercer gol". (*La Opinión de Málaga*, 1 de maig de 2014)

En conseqüència, si bé la utilització de l'expressió "quinta columna" o "quintacolumnista", considerada aïlladament, podria constituir una adjectivació desqualificadora de la persona a la qual s'adreça, quan es posa en relació amb la informació que es pretén comunicar o amb la situació política que es vol transmetre, aquesta crítica, com ha assenyalat molt recentment el TS a la Sentència de 24 de setembre de 2014 "[...] experimenta una disminució de su significación ofensiva y sugiere un aumento del grado de tolerancia exigible, aunque pueda no ser plenamente justificable, ya que el artículo 2.1 LOPH se remite a los usos sociales vigentes en cada momento como delimitadores de la protección civil del honor [...]".

Segona. Possible vulneració de les missions específiques del servei públic de comunicació audiovisual de competència de la Generalitat

L'entitat Societat Civil Catalana exposa en la seva reclamació que la tertúlia del programa *Els matins* de l'1 de juliol no va complir amb els paràmetres de veracitat i pluralitat de l'article 4 de la LGCA; dels articles 5 i 26 de la LCA; i de l'article 9 de la Llei 2/2000, de 4 de maig, del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (LCAC). Finalment, assenyalava que va vulnerar el punt 2.1.1.6.4 del Llibre d'estil de la CCMA, relatiu a la responsabilitat de la persona que condueix la tertúlia.

La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, SA (CCMA) és el prestador del servei públic audiovisual de la Generalitat i TV3 és la denominació comercial d'un dels seus programes (de televisió). En aquest sentit, la lletra *b* de l'apartat 3 de l'article 26 de la LCA, dedicat a les missions específiques del servei públic de comunicació audiovisual de competència de la Generalitat, assenyalava que la transmissió de la informació ha de ser "[...] veraç, objectiva i equilibrada, respectuosa amb el pluralisme polític, social [...]" (lletra *b*) i "[...] La promoció activa de la convivència cívica, el desenvolupament plural i democràtic de la societat, el coneixement i el respecte a les diverses opcions i manifestacions polítiques, socials, lingüístiques, culturals i religioses presents al territori de Catalunya. [...]" (lletra *g*).

1. Possible afectació al principi de veracitat

Les lletres *a* i *d* de l'apartat 1 de l'article 20 de la CE reconeixen com a drets fonamentals el dret a expressar i difondre lliurement els pensaments, idees i opinions mitjançant la paraula, l'escrit o qualsevol altre mitjà de reproducció (llibertat d'expressió) i el dret a comunicar i rebre lliurement informació veraç per qualsevol mitjà de difusió (llibertat d'informació).

Convé precisar, però, que “[...] la veracidad solo es objeto de examen en los supuestos en los que la libertad de información está afectada, pues no es elemento que deba ser valorado en la libertad de opinión” (STS 27 de desembre de 2013), és a dir, la veracitat resta exclosa de l'àmbit de la llibertat d'expressió.

La llibertat d'informació comprèn la comunicació de fets susceptibles de contrast amb dades objectives i té com a titulars els membres de la col·lectivitat i els professionals del periodisme (SSTC 29/2009, de 26 de gener i 77/2009, de 23 de març); mentre que la llibertat d'expressió té un camp d'acció més ampli que la llibertat d'informació (STC 104/1986, de 17 de juliol, i 139/2007, de 4 de juny), atès que no comprèn com aquesta la comunicació de fets, sinó l'emissió de judicis, creences, pensaments i opinions de caràcter personal i subjectiu.

Pel que fa al compliment dels requisits i els límits de la veracitat informativa als quals fa referència Societat Civil Catalana, són il·lustratives les consideracions que fa, per totes, la STS de 9 de març de 2006, en el sentit següent: “[...] información veraz quiere decir información debidamente contrastada o comprobada, según los cánones de la profesionalidad informativa, excluyendo invenciones, rumores o meras insidias [...]”. I a propòsit d'aquesta constatació, resulta suficient que la informació obtinguda i difosa sigui el resultat d'una recerca que garanteixi la serietat de l'esforç informatiu, fet que exigeix que les fonts d'informació siguin fidedignes, serioses o fiables (STS de 22 de juliol de 2004, 18 de d'octubre de 2005 i 9 de març de 2006).

D'acord amb el format televisiu de la tertúlia en què es van realitzar les manifestacions objecte de queixa, cal assenyalar que aquesta part del magazín, dedicat a informació d'actualitat, es caracteritza per l'exposició de les opinions de les persones intervinents sobre qüestions d'interès públic que generen preguntes, respostes, rèpliques, opinions —és habitual que se superposin opinions i rèpliques—, pensaments o judicis de valor, òbviament, subjectius; circumstància que no permet entrar a considerar el principi de veracitat, atès que no ens trobem davant d'un supòsit de llibertat d'informació, sinó de llibertat d'expressió.

2. Possible afectació del principi de pluralitat

L'Informe (43/2014) de l'Àrea de Continguts d'aquest Consell assenyala que en l'emissió de la tertúlia del programa *El matins* de TV3 de l'1 de juliol, s'hi expressen opinions contraposades en relació amb alguns temes tractats (com per exemple el conflicte de Gaza), i coincidents en relació amb altres temes, com en alguns posicionaments relatius a Societat Civil Catalana, alhora que la majoria de les persones que hi participen reconeixen explícitament el dret de Societat Civil Catalana a la discrepància (senyores Marta Alòs i Marta Selva, i senyors Joan B. Culla i Antoni Baños).

En data 15 de juliol i en el mateix programa *El matins*, es va entrevistar el senyor Joaquim Coll, portaveu i vicepresident primer d'aquesta entitat. Segons es desprèn del mateix Informe de l'Àrea de Continguts, l'entrevista al senyor Joaquim Coll va durar 24 minuts (de les 8.39 i 9.04 hores) i s'hi van tractar el temes següents:

- Impressions de Societat Civil Catalana en relació amb les entrevistes mantingudes amb el president de la Generalitat (30 de juny) i el president del Govern de l'Estat (4 de juliol).
- Posicionament de l'associació pel que fa a la consulta acordada per al 9 de novembre.

- Objectius, definició i estructura de Societat Civil Catalana.
- El paper dels mitjans de la CCMA en el debat polític sobre les relacions entre Catalunya i Espanya, en relació amb els comentaris sobre Societat Civil Catalana realitzats en el decurs de la tertúlia de l'1 de juliol d'*Els matins*.

Al llarg de l'entrevista, el senyor Joaquim Coll va denunciar, entre altres aspectes, que:

"[...]

1. No existeix pluralitat ideològica als mitjans públics catalans, fet que es reflecteix en el conjunt de la programació de TV3, a la vegada que, en resposta a interpel·lació de l'entrevistadora, senyora Lúcia Heredia, explica la seva opinió sobre la manca de pluralisme en aquest mitjà.

2. Els mitjans de la CCMA utilitzen un llenguatge no adequat i fa menció del qualificatiu de "quintacolumnistes" de què van ser objecte durant la tertúlia d'aquest mateix programa del dia 1 de juliol. Al mateix temps, el senyor Joaquim Coll admet que aquest concepte, tot i no ser "amable", no vulnera els límits de la llibertat d'expressió, tot i que sí que afirma que "[...] És important ser curosos amb el llenguatge, no? Perquè aquí no hi ha uns que siguin demòcrates i uns altres que siguin antidemòcrates. Doncs aquí, hi ha catalans, perquè Catalunya és una societat plural, que té punts de vista diferents i, per tant, no es pot establir cap mena d'apartheid ideològic entre bons i dolents [...]"

[...]"

El punt 1.1.6.4 del Llibre d'estil de la CCMA aborda el tractament de les tertúlies tot dient: "[...] Busquem l'equilibri de punts de vista entre els tertulians i ens assegurem que els seus parers diferents afavoreixen una tertúlia rica en opinions i arguments. Seleccionem els tertulians per la seva trajectòria [...]"

Cal recordar que a l'efecte d'analitzar el compliment del pluralisme polític, el Consell de l'Audiovisual de Catalunya elabora informes periòdics adreçats al Parlament de Catalunya, que abasten un període de temps suficientment llarg per tal de valorar l'observança o inobservança d'aquest principi. És a dir, la pluralitat o la manca de pluralitat no es pot apreciar tenint únicament i exclusivament l'emissió d'una part d'una tertúlia.

En conseqüència, com de fet ja afirma la conductora de l'espai "[...] No és correcte fer extensible un judici de manca de pluralitat a un mitjà sencer en base a una tertúlia concreta [...]", especialment, cal afegir, quan l'eventual manca de pluralitat en una tertúlia concreta ha estat compensada o equilibrada, fins i tot en aquest cas, amb rigorosa rèplica, en una tertúlia posterior.

3. Responsabilitat de la persona que condueix la tertúlia

El Llibre d'estil de la CCMA està integrat, fonamentalment, per una Guia editorial i un Manual d'ús en què es desenvolupen les directrius de la Guia editorial amb la finalitat de constituir un marc a partir del qual es puguin resoldre qüestions deontològiques i relatives als continguts.

El punt 1.1.6.4 aborda el tractament de les tertúlies, on es descriu l'actuació que ha de tenir la persona que les condueix:

"[...] La persona que dirigeix una tertúlia s'esforça perquè els participants respectin els torns de paraula i exposin amb claredat la seva opinió i les seves reflexions, i no pren partit per cap de les parts ni s'hi identifica. Dinamitza el diàleg, ofereix arguments i introdueix dades objectives sobre el tema del qual es parla, sense donar la seva opinió.

És responsabilitat de la persona que condueix la tertúlia que els participants tinguin en tot moment un comportament respectuós i que l'exposició de les seves idees no sigui insultant o contrària als valors de la convivència [...]"

Respecte d'aquests dos epígrafs, l'Informe (42/2014) de l'Àrea de Continguts assenyala el següent: "[...] La conductora de l'espai no dona la seva opinió i es limita a introduir comentaris de dinamització del diàleg, i la conductora intervé per recordar el dret a la discrepància de Societat Civil Catalana [...]"

En relació amb les intervencions de la persona conductora de la tertúlia, l'informe de referència observa que no manifesta acord ni desacord respecte de les opinions de les persones tertulianes, i, a més d'intervenir per introduir el tema de debat i les informacions relacionades, ho fa en dues ocasions més:

- Formulant una pregunta oberta: "[...] Tal com plantegen la situació [*en referència a Societat Civil Catalana*] no s'hagués entès tampoc que no els hagués rebut [*el President de la Generalitat*], no? [...]".
- Recordant el dret a discrepar de Societat Civil Catalana: "[...] Però una cosa són els titulars [*amb referència a una intervenció d'Antonio Baños sobre, segons ell, la concepció que Societat Civil Catalana té de Catalunya com una societat política malalta*], o la Marta li diu fer de quinta columnista... És igual. L'altra és el dret a discrepar, no? Que, òbviament, només faltaria que no el poguessin tenir [...]".

En conseqüència, quant al paper desenvolupat per la conductora, no manifesta acord ni desacord respecte de les intervencions de les persones que participen a la tertúlia i, per contra, apunta el dret a la discrepància de Societat Civil Catalana [...]"

Per tot el que s'ha exposat, el Ple del Consell de l'Audiovisual de Catalunya adopta, per 5 vots a favor i 1 vot en contra amb vot particular, el següent

ACORD

1. Constatar que durant l'emissió de la tertúlia del programa *El matins* de TV3 de l'1 de juliol, no s'ha produït una vulneració del dret a l'honor de l'entitat Societat Civil Catalana, atès que les intervencions dels tertulians resten emparades pel dret a la llibertat d'expressió.
2. Constatar que no s'ha produït una vulneració de les missions específiques del servei públic de comunicació audiovisual de competència de la Generalitat, relatives a la manca de veracitat i de pluralitat, atès que Societat Civil Catalana va tenir oportunitat de rèplica en el mateix programa, amb posterioritat.
3. Recordar a la CCMA que en uns moments de debat polític i social intens, cal extreure la cura en l'ús del llenguatge emprat, així com en l'equilibri de punts de vista a les tertúlies, a l'efecte de respectar les diferents sensibilitats de la ciutadania.

4. Notificar aquest Acord a la CCMA i a Societat Civil Catalana.

Barcelona, 29 d'octubre de 2014

Roger Loppacher i Crehuet
President

Daniel Sirera Bellés
Conseller secretari